

23.04.2026

FM2026/29

Naleraq

Fencker

Kuno

**Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre tilslutter sig forslag til:
ikrafttræden for Grønland af kongelig anordning om ændring af lov om aftaler og andre
retshandler på formuerettens område.**

(Naalakkersuisoq for Erhverv, Råstoffer, Energi, Justitsområdet og Ligestilling)

Ordførerindlæg til 1. behandling:

På vegne af Naleraq skal jeg udtale mig om dette beslutningsforslag, som vedrører Grønlands tiltræden til kongelig anordning om ændring af lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område.

Indledningsvis vil vi fra Naleraq sige, at vi grundlæggende ser positivt på dette forslag.

Hvorfor er det positivt?

Fordi aftaler og kontraktforhold har stor betydning både i borgernes dagligdag og i erhvervslivet. Når folk køber varer, indgår serviceaftaler, giver fuldmagter, eller når virksomheder benytter standardvilkår i deres ydelser, er det helt afgørende, at det lovmæssige grundlag er moderne, klart og indrettet på en måde, der beskytter borgerne.

De gældende regler er i dag forældede.

Det fremgår af materialet, at reglerne i Grønland blev sat i kraft i 1965 og senest ændret i 1980. Derfor er det åbenbart, at der er behov for at tilpasse dem til nutidens forhold. Vores samfund, vilkårene for handel og forbrugernes rettigheder har ændret sig markant gennem årene. Derfor er det ikke rimeligt, at så vigtige regler fortsat bygger på et forældet grundlag.

Blandt forslagens vigtigste elementer er en bedre beskyttelse af forbrugerne.

Det finder vi fra Naleraq meget positivt. I dag er det jo sådan, at de fleste borgere, når de indgår aftaler, ikke selv udformer vilkårene. I stedet bliver vilkårene som regel fastsat på forhånd af virksomheder eller erhvervsdrivende. Derfor er det vigtigt, at loven sikrer, at hvis vilkårene er urimelige eller uklare, så skal den svagere part, nemlig forbrugeren, beskyttes.

Det er vigtigt, fordi regler, der gælder for almindelige mennesker, også skal være forståelige for dem.

Forslaget indeholder derfor, at skriftlige aftaler skal være klare og lette at forstå. Det støtter vi fra Naleraq. Den, der underskriver en aftale, skal vide, hvad man accepterer, hvilke rettigheder man har, og hvilke pligter man påtager sig. Lovgivning og handel skal være gennemskuelige for borgerne.

Forslaget omfatter også en tydeliggørelse af den retlige stilling for personer, der er frataget den retlige handleevne.

Det er også vigtigt. Et samfund bliver stærkere, når de mest sårbare borgere er bedre beskyttet i lovgivningen. Forslaget lægger op til, at hvis en person, der har givet en fuldmagt, bliver frataget sin handleevne, så skal den, der indgår aftale med fuldmægtigen, ikke opnå en bedre retsstilling, end hvis aftalen var blevet indgået direkte med den pågældende person selv. Det betyder, at beskyttelsen af den svagere part bliver styrket og mere præcis.

Det er også positivt, at der gives mulighed for, at en repræsentant kan foretage nødvendige retlige dispositioner for at beskytte den, der er frataget handleevnen, mod tab, når situationen kræver hurtig handling. Derfor er dette forslag ikke blot juridisk teknik, men handler også om reel beskyttelse af mennesker.

Fra Naleraqs side hæfter vi os særligt ved, at forslaget er tilpasset grønlandske forhold.

Det er positivt. Det er ikke nok blot at overføre danske regler direkte. Regler, der skal gælde i Grønland, skal også være tilpasset grønlandske forhold, grønlandsk administration og vores retlige struktur. Derfor er det godt, at forslaget blandt andet tager højde for, at bekendtgørelser kan ske i aviser eller andre trykte medier, og at Forbruger- og Konkurrencestyrelsen gives en relevant rolle.

Derfor er det vigtigt at understrege følgende:

Naleraq støtter ikke dette forslag for at modarbejde private erhvervsdrivende. Tværtimod mener vi, at et godt marked, sund konkurrence og borgernes tillid kun kan styrkes, når reglerne er klare og rimelige. Også ordentlige virksomheder vil have gavn af tydelige regler og af, at der kan reageres, når der anvendes urimelige vilkår.

Vi vil også fremhæve, at det fremgår af materialet, at anordningen ikke vil få væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige, men derimod vil give borgerne en bedre beskyttelse. Derfor er forslaget med til at styrke borgernes rettigheder uden at påføre det offentlige en unødigt byrde.

Men fra Naleraqs side vil vi også fremhæve én vigtig principiel pointe.

Det fremgår særskilt af materialet, at formueretten og aftaleretten fortsat hører under dansk kompetence. Det bør vi være opmærksomme på. Når regler, som har direkte betydning for mennesker i Grønland i deres dagligdag, skal opdateres, er det ikke hensigtsmæssigt, at der skal gå så mange år. Derfor viser dette forslag, selv om det er positivt, også hvor vigtigt det er, at vi i fremtiden hurtigere kan få råderet over områder, som har direkte betydning for borgerne i Grønland. Derfor fremsatte jeg sidste år et forslag om, at Naalakkersuisut skulle udarbejde en redegørelse om overtagelse af dette ansvarsområde, og det blev vedtaget i år. Vi ser derfor frem til, at Danmark også fremover får tilpasset de områder, som fortsat er under dansk ansvar, og at vi samtidig forbereder os på selv at overtage ansvaret.

Afslutningsvis vil vi sige, at Naleraq støtter dette forslag.

Der er behov for, at reglerne om aftaler tilpasses nutiden.

Der er behov for en bedre beskyttelse af forbrugerne.

Det er vigtigt at tydeliggøre den retlige stilling for personer, der er frataget handleevnen.

Det er også vigtigt, at erhvervslivet har klare og tidssvarende regler at arbejde under.

Derfor ser Naleraq positivt på forslaget og indstiller, at det sendes videre til Lovudvalget.

Tak.